

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK,
előzetési pénzek és a hirdetés körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és
minden körülmények ide tartozó dolgok.

Érmentelen levelek csak ismert kézektől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:
Helyben hához hordva vagy vidéki
postán küldve
Egész évre 10 frt — kr
Félévre 5 frt — kr
Negyedévre 2 frt 50 kr
Egy óra 1 frt — kr

Hirdetési díj:
Ot-hasábspeltisor egyszeri beiktatásért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitólár 4 hasábspeltisorért 20 kr
Hirdetést vagy reklámot magában foglalt
ajánlat sora 50 krajosár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Csütörtök Május 1.

85. szám.

Báró Fejérváry Géza tábor- szernagy.

Ő császári és apostoli királyi Fel-
sége indítatva érezte magát, hogy az
idei májusi előléptetése alkalmával a
magyar honvédelmi miniszternek, báró
Fejérváry Géza császári és királyi altá-
bornagynak a táborszernagyi rangot adja,
a legmagasabb, melyet katonai nálunk
béke idején elérhet. Ezzel a kitértetnek
egy tábornok-kollégája sem lett mel-
lőzve, megelőzve, mert báró Fejérváry
az általa oly fényesen és eredményesen
betöltött eddigi állásán való meghagyása
mellett emeltetett katonai rangban.

És senki sem irigyli őt a fényes ki-
tüntetésért, mert mindenki egyetért ab-
ban, hogy nagy, halhatatlan érdemeket
szerzett a honvédség, a magyar nemzet e
szemfényre, büszkeségünk és örök körül
és ez által felette sikeresen hozzájárult
monarchiánk védelmének és harcz-
képességének legmagasabb hatványozásá-
hoz, a nagyhatalmak tanácsában tekinté-
lyének és súlyának emeléséhez és szil-
lárdításához.

Mostani rangja feljogosítaná őt,
hogy háboru esetén nagyobb parancs-
nokságra aspiráljon és a Mária Terézia
rend lovagjának multja kezességét azért,
hogy az általa vezetett hadsereg a kép-
zelhető legdélcegebb, legbátrabb, és le-
látásu parancsnokot bírná hadvezéréül.
Strategiai körültekintést, pontos taktikát
tanúsított ő a hadgyakorlat színhelyén a
szigorú kritikával vizsgáló, műértő szem-
előtt a legfőbb hadurnak, kinek kivirta
meleg dicséretét.

A katonák szeretik és becsülik őt s
tűzbe mennek vele, sőt érte a tűzön ke-
resztül. De ő rá ép oly fontos és minde-
nesetre fáradságosabb és felelősség-
terhesebb feladat vár, mint az operáló
hadparancsnoké. Csak maradjon meg a
helyén, hol ma áll s a hol, erre nézve
csak egy vélemény uralkodik. Teljesen

pótolhatlan: ő, a nagy, szerencsés orga-
nizátor, a ki lángelméjétől az ügyessé-
get, a parlamenttől pedig az eszközöket
kihízelegte és kivirta, hogy egy száraz
honvédséget egy hatalmas, erőteljes duzzadó,
egész-Európa tiszteletét kihívó magyar
hadseregét alakítsanak át, az ő missziója,
hogy háboru esetre a győzelmet orga-
nizálja, hogy a mi Carnot-unk legyen.
Itthon, a miniszteri székben van az ő
helye, — mondja a „Pester Corresponden-
tens“ az új táborszernagyának ajánlott
fejtegetéseiben, — itt tartsa ő a hazafiás
lelkesedés lángját a honvédség iránt el-
olthatlan lobogásban az ő éles, a szivide-
get állandó rezgésben tartó szavával és,
a mint eddig tette, ne pihenjen s ne
nyugodjék, míg a képviselők minden
csüggeteg és roszkedvű kifogásait, még
a legradikálisabb elemek ellenállását is
leküzdve mindent megkapott, a mire
szüksége van a nemzeti védelem hadse-
regének, hogy folyton megmaradjon ne-
mes és magasztos feladatának magaslatán.

Ezredes volt, mikor mint nem poli-
tikai, vagyis szak-államtitkár belépett ama
szak miniszteriumába, melynek ma dic-
teljes vezetője és a mint a magas kato-
nai rangfokokat a táborszernagysággig
elérte, úgy fejlődött a honvédség az ő
szervező lángszének hatására a fokról-
fokra egy nagy, harczképes hadsereg
hatalmasságáig, és a mint az államtitkár
miniszter lett, ép úgy lett a merev kato-
nai kész, szellemtel pezsög parlamenti
szónok dialektikus és törvényismerő.

A honvédségért lelkesült organizátort
koronként elragadta a tűzbuzgóság, hogy
a nemzeti védelemnek a lehető legkitü-
nőbb, legképzettebb, a legmagasabb elő-
léptetésre iskolázott tisztakat adjon, eb-
beli igyekezete néha oda ragadta őt,
hogy a formákkal kissé kicsinyülőleg
bánt el; ma már ismeri a közjog legki-
sebb szubtilitásait is és tudja kimélni
őket.

A parlamentaris esiklandóságokkal
együtt, a mint ezt csak a legújabbban is,
a honvédtörvényjavaslatnak önként esz-
közölt módosítása alkalmával még a leg-
kritikusabb ellenzéknek is megnyugvására
bebizonyította.

Ha volt ez utóbbinak, főleg miután
a legkevesebb módon lépett fel ellene,
szíve belsejében bizonyos faible az igazi
huszáros férfi iránt, ugyezentul hozzá
fog szokni, hogy teljes bizalmával for-
duljon hozzá. Ma már minden magyar
erősen meg van győzve, hogy a haza
Fejérváryban nemcsak egy fényes kato-
nát és államférfit bir, hanem egy nem-
zetien érző, népének geniusa által veze-
tett hazafit is. Királyáért és hazájáért
dolgozik ő, s munkáját mind a ketten
hálával és bizalommal fizetik meg neki.
E előléptetése által a honvédhadsereg meg-
jutalmazva, a nemzet megtisztelve érzi
maga, a legjobb király magyar népe
iránti atyai szeretetének és kegyének na-
pos sugara volt az.

Trónutódlási kombinációk. E czimen a
„Nemzet“ tegnap reggeli lapja a következő-
ket írja: Ferencz Ferdinánd főherczegnek
ezredessé és ezredtulajdonossá legutóbb lett
kinevezetése alkalmul szolgált arra, hogy e
fényhez a trónörökösödés tekintetéből bizonyos
kombinációk fűzessenek. Fel vagyunk hatal-
mazva annak közzétételére, hogy Ferencz
Ferdinánd főherczeg, mint a trónöröklésre
legközelebb hivatott Károly Lajos főherczeg-
nek elsőszülött fia, majdan hivatottsággal fog
ugyan birni arra, hogy trónörökösül tekintse-
sék: ez idő szerint azonban — miután eboen
az irányban semmiféle, ezen kombinációk
jogosságára alkalmul szolgál intézkedés nem
történt — csakis kizárólag Ká-
roly Lajos főherczeg az, a ki a
trónöröklés jogilag és tény-
leg megillet. A katonai előléptetéshez
fűzött következtetések ennél fogva minden
tényleges alapot nélkülöznek.

**A pénzügyminiszter két új törvényjavas-
lata.** Wekerle pénzügyminiszter be akar ter-

jeszteni az országgyűlésnek egy törvényjavas-
latot, mely a miniszter felhatalmazza, hogy
a regálebirtok kártalanításáról folytatott
községek elkésve eszközt folytatványait
tárgyalhassa és a községeknek a rájuk
eső kártalanítási összeget —
mindössze nem nagy tökérről van szó — en-
gedélyezhesse. Egy másik törvényjavas-
latot, melyet a pénzügyminiszter egyidejűleg
a képviselőház elé szándékozik terjeszteni, a
szeszitalok forgalmának
rendezéséről fog intézkedéseket tar-
talmazni. A nagyban való kereskedés czime
alatt ugyanis sok helyütt visszaélés
tapasztalható, melyek által a re-
galebirtok érdekei itt-ott érzékeny sérelmet
szenvednek. E bajok megszüntetését előzoza
a törvényjavaslat, melylyel a szeszitalokkal
való forgalom egész határozottan és részlete-
sen szabályozva lesz. Mind a két törvényja-
vaslat az országgyűlés által még a delegációk
ülésszakára előtt lesz elintézendő.

Külföld.

A francia anarchisták. A
francia kormány erőfeszése az anark-
histák ellen az egész józan párisi sajtóban
élenk elismerést és meglepetést kelt. Már
nem szenved semmi kétséget, hogy igen ko-
moly és veszélyes mozgalom tervezett, mely
nemcsak Franciaország nagy városaira, hanem
Olaszországra is kiterjedt. A két ország
anarchistáinak összeköttetései a francia ren-
dőség kezébe került okmányokból világosan
kitérnek s ennek folytán Párisban az éppen
ott időző hírhedt olasz anarchista, Cipriani,
a volt gályarabot és képviselőt le is tartó-
ztatták. Másrészt az olasz rendőség is erőfesz-
tényeséget fejt ki s szintén több elfogatást
eszközölt.

Szerbia hadikészüldése.
A szerb szkupstinát valószínűleg a mai nap
folyamán rekészítik be olyan ülennel, mely
nagyon békés lesz. Csak hogy a szerbek biz-
tatasaira igen keveset lehet adni s ha csak
némi igazság van abban a közleményben, me-
lyet a londoni „Daily News“ Belgrádból vesz,
akkor a szerb politika nagyon veszélyes úton
halad. A szkupstina a mult héten titkos ülést
tartott. Azt híresztelték akkor, hogy az ülés-
ben csak arról volt szó, elfogadják-e Szerbia
azt a hatvan vagy nyolcvanezer darab fegy-
vert, melylyel Oroszország meg akarja aján-
dézni, De a londoni lap szerint egész más

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Az élet bajai.

Beszélek.

Irta: Vértesi Gyula.

Vértesi Gyula*) új név az elbeszélő
irodalomban. Ez ideig csak szépirodalmi la-
pokban olvashattuk; önálló kötetben most je-
lenik meg először. A közönség azonban azt
hiszem, könnyen megbarátkozik vele, mert a
fiatal elbeszélő a névvel együtt testvérbátyá-
jának: Vértesi Arnoldnak nem egy kiváló
tulajdonságát örökölte. Töle bírja mindjárt
első sorban az elbeszélés természetes könnyed-
ségét, s azt az adományt, hogy bármiről ír-
jon is, rögtön in medias re viszi az olvasót,
gondosan kerülve minden felesleges szószar-
poritást.

De nemcsak a külső-égeket, hanem a
lényegét illetőleg is több ponton találkozik
a két testvére tehetsége. Mindkettő meglehető-
sen sötét színben látja a világot, s több von-
zalmat mutat a tragédiát, mint az idült al-
kotó vonások iránt. Gyakran rajzolnak ro-
konszenvünkre érdemes, ártatlan, naiv lények-
et, de ezek csak ritkán nyerek el becsüle-
tségük megérdemelt jutalmát. A legtöbb
esetben könnyenhiúságuknak esnek áldozat-
ul, s felettük minden nehézség nélkül arat
diadalt a semmi nemest, semmi szentet nem
respektáló léhaság.

Vértesi Gyula beszélyfázérének három
darabja közül kettőt szintén a ros-z diadalát
mutatja a jó felett. „A kis pap“ — ban Kőlon-
cz Lajos, a nemes gondolkodásu, tapasztal-
atlan ifju meggondolatlanul egy ledér és
szivtelen fiatal özvegy hálojába kerül, a ki a
faképné hagyja őt s midőn később hírül vi-
szik neki, hogy egykori kedvese fájdalomában
megőrült, csak kacagni tud felette, hogy

minek is vette olyan nagyon szivére ezt
az egész ostoba dolgot. — Az „Uri passzió“
Ipolyszeghy Bertája szintén életével lakol, —
mert eléggé könnyelmű volt, hogy szegény
nevelőnő létre elfogadja a fiatal gróf udvar-
lását, a ki őt házassággal kecsgette. Ké-
sőbb boldog lesz ugyan, mert szerető férjre ta-
lál; de midőn ez a férj habozás nélkül ki-
mondja, hogy nem tudna megbecsülni olyan
leánynak, a ki egyszer megtanorodott; maga
oltja ki az életét. A csabító pedig tovább
éli a világot, leszakítva minden virágot, a
mely véletlenül utjába akad.

Kétségtelen, hogy az ilyen történetek
megingatták a sors igazságos voltában vetett
hitünket. Az író azonban az által, hogy ta-
lan tulságosan is sötétnek rajzolta az életet
hangosan figyelmezteti az olvasót minden bal-
lépés szomorú következményeire s megutá-
tatja vele a bünt, jöllehet az e földön gyar-
ran diadalmasodik. Ez a morálja Vértesi
Gyula röviden vázolt két novellájának is.

A harmadik elbeszélés („A Lotika
naplójából“) az előadás naiv, mesterkéletlen
hangjával köti le érdeklődésünket. Egy fiatal
leány mondja el benne férjhezmenetle törté-
netét, t láó vonásokkal rajzolja a pletyká-
kon rágódó kisvárosi népséget s egy jámbor
fiúfapötét, ki rossz verseket ír ugyan, de
ugy tud szeretni hogy becsületére váljék a
szívének.

Ugy ebben a rajzban, mint a másik két
hosszabb novellában, rokonszenvünkre író egy-
niséget mutat az elbeszélő. Gyakorlottság a
meseszövevény, könnyedség az előadásban al-
kotják előnyös tulajdonságait. Ha később a
jellemzés erjét elsajátítja, a párbeszéd ibn-
drámább hang c-endül meg: a jobb fiatal
elbeszélők közt foglalhat helyet. Annyit már
most is nyujt, hogy tehetségével szemben
nem maradhatunk közönyösök.

Szana Tamás.

*) A „Posti Hirlap“ból.

A szeplőről.

— Ifjabb Kürthy Dezsőől. —

Szeplő . . . véghetetlen elszomorítója
annyi piciny szíveknek, minek is vagy ezen a
világon? Azok a sárgás, sárgás-barna pöttyök
hány keserű órát szerettek már sok-sok le-
ánykának! „Anyuskám, kérdezd meg már azt
a doktor bácsit, mit tegyünk ez ellen a csu-
nya szeplő ellen, ugy meguntam már.“
Mi is hát az a szeplő? hogy foghatnánk
ki rajta anyag istenigazába?
Az elsőre könnyű, a másodikra nehéz
megfelelni.

A szeplő főlölesleg festéklerekadás a bőr
u. n. Malpighi-rétegében.

Többnyire kerekded, egyszer csipkés,
mászor elmosódott szélű piczi foltok lepik
el az orr szárnyát, az arcot, a homlok bört,
szintugy a test ruhafüde részei is, a mellet,
hasat, a karok belső felszínét, a hátat, lába-
kat stb. Hol különálló, hol többen összefolyva
nagyobb területet egészen befödnek (nyakon,
vállon, arcon). Rendszerint nem, néha azon-
ban tuleselkednek a bőr nivóján. Tánadásuk
okát semmi esetre sem a napfény közvetlen
behatása teszi, de tagadhatatlan hatalmuk
van fő öttük mégis az évszakoknak. Télen
halványak, csaknem egészen eltűnnek, ta-
vaszszal sötétebbek. Szőke, barna egyaránt
megkapja; a haj színe nem határoz, csupán
a bőre annyiban, hogy igen fehér, ugyszólván
áttetsző arcobőrű egyéneknek leginkább szembe-
ötölök, mert legsötétebbeknek látszanak. Ezért
vöröshajnakat rutit leginkább a szeplő.

Míg más festéklerekadások (lencsék) ál-
talanban késő öreg korig megmaradnak, a
szeplő mindig megkíméli az idős embert. Mi
haszna! Épen a legroszabb kor, midőn a
lányka már kezdi magát hébe-korba nézegetni
az áló tükrőben, hatodik-nyolcadik évében,
lépnek elő az alkalmatlan pöttyök.

Gyógyításuk sok bajjal jár. Miként azt
Paschis bécsi dózens művében „Kosmtik a
kéneseő egy vegyülete kiórral, 05—1%

für Aerzte“ összefoglalva találjuk, részint oly
szerek segélyével történik, a melyek föllazít-
ják, leválásra készítik, a bőr fedő háját, sőt
esetleg mélyebb rézeit is (lugok, szappanok,
borax, gyengébb ásványi és más savak, kén),
részint olyanok felhasználásával, a melyek
mélyreható bürgyuladást okoznak, a festéket
ily módon semmisítik meg (koncentrált ásv-
ványi savak, mustárolaj, kretonolaj, hóllyagu-
zók, bors, veratrin, jó, szublimát és más
kéneseőkészítmények). A gyógyítás nehézségé-
nek az az oka, hogy a festéklerekadás nem a
bőr felszínén van, hanem az alatt, — tehát a
bőr felszínét el kell távolítani, hogy a szeplő-
lőig jussunk; azután ha el is pusztul egyszer-
másszor a folt, megint újra képződik a bőr
festéke s a legközelebbi tavaszon újra kiüt a
szeplő.

A lugok maguk többnyire igen marók,
ezért szépítő szerekl nem igen használják.
Megfelelőbb már a szappanos borogatás bor-
savval vagy borax oldatával, lomosás bor-
szeszen oldott káliszappannal (spir, saponis
kalin), beecsetelés hig savakkal (sósav) stb.

A szénsavas sok sokkal alkalmatosabbak
szeplő ellen a lugoknál, mert enyhébb a ha-
tásuk. A bőr fellazult felsőbb réteget levá-
lásra bírva, egyidőre meg van a hasznuk:
természeesen magát a festéket elhalványita-
niok ezeknek sincs módjukban. Sőt ha hosz-
szabb időn át alkalmazzuk őket, száraz me-
revvő, érzékenynyé válik a bőr, ugy, hogy
igen finom teint-re ezek sem valók.

Ezek a lugos szeplővizek rendszeren szén-
savas káli- és boraxszal készülnek, melyet
rózsavizben oldanak, s glicyrint is adnak
hozá. Kimball orvos az ezetsavas káli olda-
tát, borszeszszel és rózsalaolajjal használtatta.

Számos titkos szert híresztel egyedül
üdvözítőnek a reklám dobja. Ezek nagyobbára
mind szénsavas kálium oldatai.

Jól elmulasztja a szeplőt, lencsét, álta-
lán a bőre lerakott festéket a szublimát,
kéneseő egy vegyülete kiórral, 05—1%

és sokkal fontosabb feladata volt a titkos ülésnek. Grucis miniszterelnök fontos okmányokat terjesztett elő, melyek a jövőt igen komolyan tüntetik föl, miért is a kormány hadi készülődésekre tíz millió frankot kért, melyet a szkupstina nyomban egyhangulag megszavazott. Egy radikális képviselő azt kérdezte a kormánytól, vajjon Szerbia komoly összehittetés esetén egyedül fog-e állni vagy ideje korán gondoskodott-e a kormány szövetségességeiről. Erre Pasics, a szkupstina elnöke lépett a szövegre s pétervári utjáról jelentést tett, melyet több ízben a viharos lelkesedés kitörése szakított felbe. Pasics kijelenté, hogy szükség esetén Szerbia nem lesz elhagyatva, hanem Európa első birodalmával együtt fog győzni, vagy elbukni. Sándor ez azt mondta Pasicsnak: Soha sem felejttem el szerb testvéreimet. Mikor ezt Pasics beszéde végén elmondotta, a szkupstina viharosan éllette Sándor czárt.

A Csokonai kör.

Hogy a pár napja megalakult Csokonai kör megalakulásával mily nagy jelentőségű mozgalom indult meg városunkban, s hogy mily nagy fontosságot tulajdonítanak annak országos szempontból is, mi sem igazolja inkább, mint hogy a fővárosi hírlapok is lelkesedéssel foglalkoznak vele, sőt az „Egyet-értés” tegnap vezércikkben méltatta.

A szép hangú vezércikket e helyen reprodukáljuk. — Így hangzik:

Csokonai-kör.

Debreczen hazafelpolgári közül a bölcsőbbek és lelkesebbek egy nemes irányú társalgó kört alakítottak. Valódi cél: a magyar nyelv szépségét élvezni, a magyar irodalom termékeit olvasni, hallgatni s terjeszteni. Mindezzel nemzeti nemességünk, nemzeti erősdük s jövődünk biztosabbá válik.

Van már néhány efféle vidéki körünk. Egy Vörösmarty-kör, egy Toldy-kör, egy Dugonics-kör, pár hervadó vagy alakuló Kazinczy- és Széchenyi-kör. Olvasó-körök és kaszinók, melyek eredeti célja a Csokonai-körrel volt azonos, vagy ezerszámra emelkedtek. De eredeti céljuk elhagyódott, — politizáló, dohányzó és játszó körökké alakultak át.

Debreczen a Csokonai-kör alakításával újabb ösvényt nyitott, melyen hazánk és a junk iránt nemes kötelességérzetét gyakorolja Debreczen követniük kell a városnak és vármegyének. Fajdalom, hogy oly lassu lépésben követik.

Ott van Vasnak Berzsényije, Zalának Zrinyije s a két Kisfaludyja, Györnek Horváthja, Sopronnak Széchenyije és Kisse, Komáromnak Jókaija, Somogynek Csokonaija, Zemplénnak Kazinczyja, Gömörnek Tompája, Biharnak Aranyja, Aradnak Fábrija, Fehérvári Vörösmartyja, Szathmárnak Kőleseyje Hevesnek Orczyja, Veszprémnek Anyósa s minden vármegyének, minden nagyobb vidéknek és városnak kiváló szülöttje, Uttörő férfiak a mult századokból; nagy alkotók, haza físzellem sikeres edzői a mostani századból. A költészet, ékesszólás, nyelvmvelés, nemzeti történetírás vezérei, hősei, vakmerő és önzetlen köztitélői. Mind méltó arra, hogy emlékezete ismét felderüljön, életének s működésének nyomai a hagyomány kódéből kiválaszt-

oldatában. Nagyon erős szepőlénél, a nagyon is szerencsétlen szép megpróbálhatja, de soha sem magya, hanem orvos felügyelete mellett. A szublimát-oldattal ugy szokás eljárni, hogy a szepőlős helyre vázonszikokat rakunk, ezeket leöntözzük szublimátal, a beteget lehetőleg vízszintes helyzetben tartván. Körülbelül négy óra hosszat rajta hagyjuk ezt a borítást a megszépítendő helyen. Levétele után több-kisebb, avagy egy nagyobb savóval töltött hólyag támad, ezeket alapjukhoz közel felbökjük, aztán ártalmatlan pudert hintünk rá. Szép pörksődés áll be. Egy hét mulva lehull a védő pörk, alatta a bőr szépen tisztára fehérré. Úgyet kell azonban vetnünk az utókezelésre. Ha netán korán szurtuk volna fel a hólyagot, ezetsavas ólom borítással vagy borkenőccsel fődjük be; később meg, mikor a bőr hámól, piros, ne fészdjük el a fedő kenőcsöt és a pudert.

Láthatja a leírásból a szives olvasó, hogy milyen erős hatásu lehet a szepőlőszer, azért ismétljük, hogy orvos felügyelete nélkül ne sokat kenegesse magát! Ha nem is éljük manapság a kendőző szerek fénykorát, — mert hisz ez a XVII. század második és a XVIII. első felére esik, ha nem is melegítünk czitromba rejtett aranylemezektől a tüdőn, hogy vele arcunk bőrének „lustre surnaturel”-t adjunk, vagy ha nem is akarjuk szemöldökeink ivét megpörkölt hangyatójásporral feketébbé tenni: mégis tömémenten ajánlat hirdetés iparkodik keletet szerezni a hasznaltalanabb hasznaltalanabb misztikus „egyetlen jó szerék” szárazainak. Közülük választania saját beátása szerint a laikusnak — mindig veszedelmes: mert sok szer oyan erős hatásu, mint az itt leirt orvosi szerek s a hü kendőző nagyon is pörül járhat, ha a hirdetésben bizva, titokban kenegeti az arcát. Azért forduljon inkább orvosához, a ki tudja hogy mit várhat a szerekől, de tudja azt is, mitől tarthat a gyógyítás közben s így képes a támadó bajt idején elhárítani.

szának — s lélekemelő és buzditó alakban a következő nemzedékeknek átadásának.

Miként a németek és angolok cselekszik irodalmuk nagy férfival.

Itt a fővárosban az akadémia, a Kisfaludy- és Petöfi-társaság dolgozik, végezi munkáját s alkot annyit és olyat, a mennyire s a minőre képes. De mindenre mind a három összevéve se képes. Vagy tagjaik egyénisége vagy közszellemük kímélt volta, vagy munkásságuk bágyad sága, vagy anyagi erejük szerénysége, vagy működésük szakadozottsága vagy mindez ok együttvéve eredményezi s kerekik gyöngységét. Rendszeres működésük daczára rosszirányú fejlődést látunk sokfelé.

Nyelvünk tisztasága napról napra veszt fényességéből a tudományban, a napisajtóban, az ékesszólásban, az irodalomban. Magyar szavak idegen szellemben összerakva.

A német irodalom ocsó termékei, a francia szépirodalom könnyű o vasmányai elborítanak bennünket. Könyvkereskedésünk kirakataiban s raktáraitban idegen irodalmi termékei foglalják el a térnek és kelendő cikkeknek kétharmadát. Ifjaink és leányaink magyar vagy nem magyar nyelven mivelnek itjakká és leányokká neveltetnek, de magyar itjakká és leányokká, kikben a nemzeti irodalom való nék vérré, nem neveltetnek. A nemzeti és faji érzet feszül o ereje csak az iskolák önképző körreiben zöti be a serdülő ifju szívét, de ez erőből a társadalom alig hagy meg egyebet a magyar nyelv ismereténél.

A főváros száz mulató zugában a német nyelv frívól kadenciái mulattatják a közönséget. Vannak nagy városaink, melyekben vídaman tenyészik a német színi muzsa, s alig teng a magyar színeszet. Szegeden, az áltöld Szegedjében a mult év egész folyamán el tudott érdegléni egy német sänger-társaság s ez is a legalsóbb rendű fajtából.

Mi ez? Mit jelent ez? Hova vezet ez az irány?

Oda, hogy minél gyorsabban, minél nagyobb számban kell városainknak követniük Debreczen példáját. Hogy állítsanak magyar irodalmi köröket s hogy e körök örizzék a magyar társadalmat az idegen irodalom és zene és beszéd becsépésztől.

S e köröknek más feladatuk is van. A Petöfi-társaság lankadatlan szorgalommal gyűjti Petöfi irodalmi, társadalmi és egyéni életének hagyományait. Jól teszi Noha a gyűjtésben már oly apróságokra is kiterjeszkedik, melyek nem Petöfinék egyéni, hanem minden embernek közös vonásai.

Am ott vannak Vörösmarty Berzsényii Kisfaludy Sándor, Csokonai, Bessenyei, Kölcsey s a többiek irodalmi, társadalmi s egyéni életének hagyományai. Soknál Petöfinél gazdagabb, mert hosszabb s ép oly változatos élet hagyományai ezek. Fenséges hagyományok! Megvilágítják az elhunyt nemzedékek gondolkozását és szívverését s az örökre elaludni indult a magyar nemzet fölébredésének fájdalmas és lelkesítő vergődéseit. S a hagyományokat nem gyűjti senki; gondolal, figyelemmel, tisztes n ara irányuló munkássággal nem gyűjti se akadémia, se Kisfaludy és Petöfi-társaság.

Ezek gyűjtése is a vidéki irodalmi körök feladata. Ma még jelentékeny sikerrel járna a munka; egy nemzedék kihaltával sikertelen lenne az már.

És ott van a nemzeti zene anyagának összegyűjtése.

Egy orosz ember jár itt nálunk egy ének társasággal. Ez ember nejjével együtt több mint ezer népdalt gyűjtött össze az orosz nép bányatos kedélyének nyilatkozataiból. S az orosz nép nemzeti zenéje erő, gazdagság, változat, vídamság és hősiesség, valamint történelmi zamat tekintetében még csak nem is hasonlítható a mi nemzeti zenénkhez.

A Duna és Tisza vidéke, a Sajó, Rima, Bodva és Bodrog völgyei, a Mátra és Somlyó alja, a tulajdonai a duna tiszaközi és szamosbáti síkok szárazodó óta ezrével termik a magyar zene faji ritmusának gazdag termékeit. Vajjon gyűjti ezeket valaki vagy mivel ezeket valamely intézet? Igen is mivel a magyar nemzeti opera, a magyar nemzeti zenede s a magyar színtársulatok nagy része a német és francia és kozmopolita zene ugra-bugra szüleményeit, melyek sem a multnak, sem a jövőnek nem mesterei, hanem — mint Széchenyi megírta már — a pillanatot szórakozására szánt kellemes elzendülések.

Mily szép, mily szükséges, mily honfőkötelesség volna ezeket kiszorítani s fölséges zenénkkel, a magyar zenével legalább Magyarországot meghódítani!

Im itt is a vidéki irodalmi körök magas feladata!

A Csokonai kör tegnap már ténylegesen is megkezdte működését azzal, hogy megtartotta első választmányi ülését. A választmányi ülésre kevés kivétellel csaknem az összes választmányi tagok megjelentek. Az ülést V é r t e s i Arnold elnök nyitotta meg, s buzgó vállvetett munkálkodásra kérte a tagokat, hogy elérhessék azokat a nemes célokat, miket a kör maga elé kitűzött. Az egész gyűlés lefolyása, — mely teljes két óra hosszaiig elhúzódott, — azt a kedves benyomást tette, hogy a tagok csak ugy duzadnak a kivitelre váró szép eszméktől, s

nem szenved kétséget hogy a várt eredmények nem fognak sokáig késni.

Ez utal főtárgya volt a gyűlésnek a szakosztályok megalakulása. A szépitészeti szakosztály választmányja következő tagokból fog állni: Zádor Lajos, Dr. Balkányi Miklós, Bészler Károly, Boczkó Sámuel, Csanak Józset, Domokos Kálmán, Lengyel Imre, Márk Endre, K. Tóth Antal és Nemes Kálmán.

A Csokonai kör választmányának tagjaisznek: Békessy László, Csiky Lajos, Dicsöfy József, Dóczy Imre, Jó István, Karczag Vilmos, Dr. Kenézy Gyula, Dr. Kócs János, Kovács János, Kósa Barna, K. Tóth Kálmán, Márton Imre, Dr. Popper Alajos, Sár-vary Lőrincz, Simonffy Emil, Sinka Sándor, Szántó Sámuel, Szója Gyula, Dr. Tüdös János, Dr. Tüdös Kálmán.

Mindkét szakosztály külön ügyrendet fog kidolgozni, de elhatároztatott, hogy minden fontosabb ügyben a nagy választmány fog dönten.

Hosszas megbeszélést képzett az emlékerkert pénzének átvételre s ezzel együtt a kert fenntartása körüli kötelezettségek átvállalása. Abban történt megállapodás, hogy a mennyiben a kert gondozása rendszeresen fo yamatban van, s így mulasztásról nem lehet szó, — az átvétel az összes iratok betérjesztése után meg fog történni.

Elnök felhatalmaztatott, hogy a városnál tegyen lépéseket az iránt, hogy a Kövessy-féle színműpályázat ügye a Csokonay-körre bizassék. A meglevő 400 frankot a kör esetleg nagyobb összegre emeli.

Elhatároztatott, hogy a kör tevékenységét egy nagyszabásu, felolvasásokkal egybekötött hangverseny és táncmulatsággal kezd meg. Ez ünnepegek június hó 1-én fognak tartatni. A részleteket egy kiküldött bizottság fogja kidolgozni. E bizottság tagjai az elnökök mellett: Zádor Lajos, Simonffy Emil, Márton Imre, dr. Bakonyi S., Márk Endre, dr. Tüdös János, Tóth Béla és Karczag Vilmos. — Annyi már előre is megállapított, hogy hangverseny-matinee legyen a színházban s délelött 11 órákor tartassék. Az abban való részvételre felkérressék a főiskolai kántus és a városi dalárda is, s meghívók küldetnek a Kisfaludy, Petöfi, Toldy, Széchenyi s más hasonló társaságokak is, hogy az ünnepegeken magukat képviseltessék.

Nagy lelkesedést keltett K a r c z a g Vilmosnak az a jelentése, hogy az ünnepeit diva, Blaháné szives volt megígérni, hogy a Csokonay-kör első hangversenyén örömet köz-működik. (Lásd újdonsági rovatunkat). A táncmulatság a nagyerdőn a Dobos-pavilonban fog tartatni.

A rendező-bizottság azonnal megkezdte működését s működéséről koronként tudósítasokat fognak küldöni.

Vértesi Arnold, a Csokonai-kör elnöke, vasárnap délben egy órákor a nagyerdő Dobos-pavilonban a választmányi tagok tiszteletére ebédet ad.

Napi hírek.

— Május 1. Gyönyörű harmatos, napugaras tiszta május elsejére viradt a mai nap a meglehetősen hűvös és esős április után. Kora hajnali órákban különböző zenekarok járták be az utcákat a májusi zenezsával üdvözölve, míg a helyi vasut mozdonyai tölygkoszorúval feldisiztve vitte a kirándulókat a lombos nagy erdő üd-levegőjébe. Nálunk híre-hamva sincs a világot rengető munkás mozgalomnak, mert a debreczeni természet nem veszi be a szocialista eszméket. Higgadt és józan gondolkodásu a mi népünk, mely a májusnak nem csak ugy tud örülni, hogy nem dolgozik, — ha egyebet nem — hurozkodik. A hurozkodás bajai pedig nem igen mozdítják elő a népiünnepet.

— A debreczeni ker. ifj. dalköre által elő 3-án szomban a Szikszayban, rendezendő dalestély iránt városzerte nagy érdeklődés és méltán meg is érdemi a pártolást a fiatal dalkör mindannyi fellépései alkalmával tanusított kitartó szorga mért, és a muatsággelvelő közönségnek szerzett számtalan élvezetes estélyéért.

— Temetés. Nagy részvét mellett kísérték örök nyugalomra a czepléd utcai temetőbe Szikszay István földbirtokot tegnap délelőtt 3 órákor. A czepléd utcai ev. ref. templomban K. Tóth Kálmán lelkész mozdított megható imát a halott felett, mielőt utin a gyászközönség a temetőbe vonult, hogy a sírnál is megadja a végfisztesítést a szebb véget érdemelt derék, becsületes férfianak.

— Blaháné a Csokonai körért. A Csokonai kör tegnap tartott választmányi ülésén nagy lelkesedést keltett a hír, hogy a nem-

zet csalóganya, Blaháné szives volt megígérni, hogy a Csokonay kör június hó elsején tartandó első hangversenyén közrefog működni. Hiszen e körülmény már maga is biztosítja a fényes sikert. E szives ígéretet megköszönni tegnap este a második és harmadik felvonás között megjelentek a színpadon a diva öltözöjében V é r t e s i Arnold vezetése alatt Dr. Popper Alajos, Géressy Kálmán és Karczag Vilmos. — Vértesi Arnold köszönte meg a művészö ígéretét meglel hangon, mire Blaháné elragadó kedvességgel így felelt: „Csak örömmre szolgál, s boldognak érzem magamat, ha az én kedves Debreczenem iránti végtelen hálamból: egy iczi piczit leróhatok. Itt leszek június elsején, s énekek magoknak.” — Blahánét tehát nemsokára ismét hallani fogjuk.

— Eljegyzés. Steiner József helybeli fiatal kereskedő eljegyezte Weisz Saroltát a s. Debreczenből.

— Baró Waldstäden János, tábornagya, a VII. hadtest parancsnoka, ki néhány napig városunkban idözött, a helyben állomásozó közös hadsereg csapatai felett szemlélt tartandó, — elutazott. Az utolsó gyakorlat bevégeztével teljes meglegedését fejezte ki a csapatok helyes, okazerü kiképzetése, az uj fegyverekkel való bánásmod pontos, semmi hiányt elő nem tüntető betanítása, a felvonulásoknál gyors kifejlődés, a meneteléseknél tapasztalt kitartás miatt. A tábornagya urnak, ki egyike hadseregünk legkiválóbb tábornokainak, e dícséretére méltán lehet büszke derék tisztakarunk.

— Dr. Klár Vincze lakását a Kúdas-utczáról a Battyányi-utczába 2159 sz. házba tette át.

— Halálozás. Várady Imre kir. bírósági végrehajtó neje elhunyt. Gyászjelentése következő: Várady Imre egy maga, miut gyermekei, unokái és az összes rokonság nevében fájdalomtól megötrt szívvel tudatja jó, hü neje, illetve szerető gondos anya PÁVAY-VAJNA JULIANNÁNAK élete 58-ik, boldog házasságának 20 ik évében ápril hó 30-án, éjjeli 11 órákor, hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A földgolgunk földi részei folyó 1890. évi május 2-ik napján d. u. 3 órákor fognak a kis-mes-er-utczán 1173-ik sorszámú házal tartandó rövid egyházi szertartás után, a czepléd utcai ev. ref. sirkertben örök nyugalomra vétenni. Mely végfisztesítétre az elhunytak rokoni, jó barátai s ismerősei bána o: szívvel meghivatnak Debreczen, 1890. május 1. béke poraira!

— Közgyűlés. A magyar szent korona országai Vörös-kereszt egylete debreczeni fiók egylete 1890 ik évi május 4-én vasárnap délután 3 órákor a városháza nagytermében közgyűlést tart. Debreczen, 1890. ápril. 20. Gróf. Bethlen Mikó Róza m. k. elnök. Simonffy Imre m. k. kir. tanácsos, elnök.

— A nyilvános olvasóterem könyvjegyzéke. Beküldetett hozzánk „a debreczeni ev. ref. főiskola anakönyvtára mellett 1890-ben megnyitott nyilvános olvasóteremnek betűrendes könyvjegyzéke”. A 228 oldalra terjedő vastos könyvcske tudománysszakok szerint 19 osztályba sorozva foglalja magában a főiskolai nagy anakönyvtártól a nyilvános olvasóterem számára elküldött könyveket, mely osztályok a következők: egyetemes encyclopaedia, gyakorlati hittan, dogmatika, egyetemes egyháztörténelem, exegetica, theologiai encyclopaedia, classica litteratura, magyar szépirodalom, magyar történelem, egyetemes történelem, magyar jogi irodalom, egyetemes jog, bölcsezet, mértan és természettan, természetrajz, orvostudomány, nevelés tudomány, kü földi irodalom, földrajzi és utleirasi művek. Nem mondható egészen hibátlanak az egyes osztályokon belül a könyvek osztályozása, a mennyiben pl. a magyar szépirodalom, irodalomtörténet és fordítások közé a Baliagi-féle német-magyar szótár, a magyar nyelv teljes szótára, Budenz nyelvészeti albuma, Cicero a kötelességekről, finn nyelvten, a bronzor emléke Magyarországon és még egy egész sereg régészeti, nyelvészeti s más különféle faju könyv sehogy sem illik egy csoportba a Jókai, br. Eötvös, br. Jósika regényeivel s a Petöfi, Arany, Tompa költeményeivel. Nagyobb figyelmet kellett volna fordítani ezek különválasztására, osztályozására, mikor a gyakorlati hittan, dogmatika és exegetica külön csoportokba osztása olyan nagy gonddal van keresztülvive, mint látjuk a könyvjegyzékben. — A szegény magyar irodalom szépirodalmi, nyelvészeti, régészeti művei is bizonynyal megérdemelték volna annyi mügöndöt, egy már rendeltetésénél fogva is a nagy közönség szolgálatára álló nyilvános olvasókönyvtárnál, mint a jóval kevesebb embert érdeklő theologia egyes elvont irodalmi ágai.

— Dr. Brukner Ernő műtörvos, lakását a c apó-utcai Knoll házba helyezte át.

— Elöléptetések házi ezredünkél. Az Elek orosz nagyherczog nevével viselő 39-ik derék házi ezredünkél a májusi elöléptetések alkalmából a köv-tkező elöléptetések és áthe lyzések történtek: Alezredes és a 16-ik vadász zászlóalj parancsnokává lett Hadamari Versbach, Mansuet örnagy, Friedl Norbert 2 rendű százados 1 rendű százados, Kellek Károly főhadnagy 2 rendű százados, Fehér Imre és Obrincsák István hadnagyok főhadnagyká, Molle

István hadap-örnagy ezredt-házi e-
nész-
viz, m-
fog fo-
csinált-
senber-
izénél-
számít-
az ásv-
kara a-
ma tar-
viselők-
vettek-
tőstöt-
ebben-
Ez az-
vendég-
utólsó,
ben is-
lehető-
vészö-
tartó t-
után p-
a szinh-
vözölte-
vészö-
sága é-
egyszer-
laja a-
és kedv-
lata —
s a har-
csengés-
csak m-
nyerne-
meg fo-
tagjai-
össze-
éjfel ut-
nyan n-
taztak-
négy ó-
indóhá-
rösök s-
ki. Egy-
— szou-
bognak-
sajátas-
olyan-
távolról-
kából f-
az itt-
vonat u-
dezi a-
jon a „
háznál-
cs-kuz-
mozgalo-
sági eg-
vetkeze-
tet tart-
mészár-
ezt már-
nyokat-
— Jan-
hetven-
u j la-
két és-
letekre-
Tisz-
Piaoz u-
ni t a-
emelete-
Imre N-
Lajos O-
Föld-
engedel-
tés és-
czai uj-
aj épité-
czai uj-
utcai és-
czai és-
utcai u-
udvari-
aj épít-
Feren-
Péteria-
u. udva-
utcai é-
u. utca-
u. utca-
Kis-vár-
m n N-
uj épít-
Érvik-
Horvát-
Jancs-
Jelen-
Kovács-
Keréki-
Komor-
Érvik-
udvari-
utcai-
Lóssy-
Gyula-
zsef ud-
utca-
Vendég-
u. utca-
vari uj-
aj épít-
épitik.

István és Manstelli Herman Vilmos hadapródok hadnagyokká, Wurm Emil őrnagy az 51. Helm Tivadar őrnagy a 14. ezredtől, kik most lettek őrnagyokká kinevezve, házi ezredükhöz helyeztettek át.

— **Uj fajta szénsavas víz.** A tegnapi színesz bucsuestélyen egy új fajta szénsavas víz, mely „rajnai szénsavas víz” czim alatt fog forgalomba hozatni, nagy furrorét csinált. A víz itt készítették a Julow és Rosenberg társaság czig szikviz gyárában. Kitünő ízénél és olcsóságánál fogva nagy kelendősegre számíthat és erős concurrenciát fog csinálni az ásvány s más fajta vizeknek.

— **A helybeli kir. törvényszék tisztviselői** kara a minden évben szokásos májusi ebédet ma tartja a nagyerdőn. A törvényszéki tisztviselőknél kívül még mások is nagy számmal vettek részt ez ebédén, melyen több sikerült tósztot is elmondtak.

— **Színház.** A z utolsó előadás t ebben a színdínyben tegnap tartották meg. Ez az est volt egyszersmindt Blahánának utolsó vendégjátéka — természetesen csak egyelőre utolsó, mert hiszik, hogy a jövő színdínyben is csak „haza” fog jönni. A bucsuzás a lehető legszívesebb volt, a közönség a művésznőt majd minden jelenése után hosszan tartó tapsokkal hívta a lámpák elé — előadás után pedig egy nagy tömeg ember várt reá a színház előtt, s frenetikus éljenzésekkel üdvözölte a kisérte egy darabon. Hogy a művésznőnek az operette szerepek bájos pajzán-sága ép oly jól áll, mint a népszimű alakok egyszerű naivitása, vagy komoly melanchóliája — azt felesleges ismételtgennünk. Bájos és kedves volt minden szava minden mozdulata — megjelenése csupa báj, elegancia — s a hangja, az a kincset érő kristályüveg csengésű hang — mely mintha évről évre csak még több üdéséget, kedvességet, s érte nyerne, ha ugyan a legmagasabb fokot is meg fokozni lehetni. Előadás után a társulat tagjai az Ehrurt féle vendéglőben gyűltek össze — s itt maradó jó barátakkal együtt éjtel utáni kedélyesen bucsuzgattak. Nehányan már a reggeli három órai vonattal elutaztak, de a társulat zöme ma délután a fél négy órai vonattal utazott el a városból. Az indóházhoz a távozók színeszeket a jó ismerősök s a jó barátok nagy csoportja kísérte ki. Egy pár meleg kézszorítás, bánatos adieu — szomorú tekintetek kíséretében — s elrobogott a vonat, magával vevé ezt a kedélyes, sajtóságos bohém-konpaniát, melynek élete olyan kedvesnek, gond nélkülnek látszik a távolról szemlélő előtt. Az egyik kupé ablakából fehér kendős kéz hajlik ki. Pá. pá! Es az itt ragadt imádó szomoruan néz a robogó vonat után. A kicsike pedig mosolyogva kérdezi a szomszédjától, hogy mit gondolt, valjon a „Pista” vární fog e reá a szigeti indóházánál...

— **A husárai olcsóbbá tevése érdekében** cs. kugyan megindult határozott irányban a mozgalom a közönség körében. — A gazdasági együt és a tisztviselők önszegélyző szövetezetének megbízottai ma d. u. értekezletet tartanak a husfogyasztási szövetezetet megszervezésük felállítására tárgyában.

— **Uj építkezések.** A folyó évben, amint ezt már korábban jeleztük — igen nagy arányokat öltött az építkezé kedv városunkban. — Január 1-jétől apr. 30-ig magáosoknak hetven építési engedély adatott ki csupán uj lakóház építésére; köztük néhány két és egy emeletes épületre. Emeletes épületekre adatott engedély a következőknek: Tisz a Kálmán szül. gr. Dégenfeld Ilona Piacz u. két emeletes bérház; Debreczeni t. u. k. építész. Czigléd u. két emeletes bérház, utca és udvari; Balogh Imre Nagyuj-u. egy emeletes bérház; Vilmos Lajos Czigléd u. egy emeletes szálloda. — Földszintes lakóház építésére kértek engedélyt: Alföldi Károly N. Péterfia u. uj építés és átalakítás, Adám György Késes u. utca uj építés, Barta Mihály Késes u. udvari uj építés, Bibari István Kis Péterfia u. udvari uj építés, Boldog István Burgondia u. utca uj építés, Böz Mária Nyugoti sor utca és udvari uj építés, Biró János Késes u. utca uj építés, Balogh Imre Széchenyi u. udvari uj építés, Balogh István Cser u. utca uj építés, Banki József utca uj építés, Balogh Ferenc udvari földalék, Borsányi Viktor Péterfia u. átalakítás, Bakos Antal Háveles u. udvari uj építés, Csapó Ferenc Bárány u. utca és udvari uj építés, Bekő Béla Késes u. utca uj építés, Csontos István Timár utca, utca uj építés, Csuka László Kut utca, utca uj építés, Dihen János Kis-várud-utca udvari uj építés, Fehér Herman Nagyuj-utca utca átalakítás és udvari uj építés, Gál Ferenc Kisvárud u. utca uj építés, Hevesi Gábor Péterfia udvari uj építés, Horváth József Naputeza utca uj építés, Jancsó Lajos Kismester u. utca uj építés, Jeuffy Kornél Kisvárud-u. utca uj építés, Kovács János Czigléd utca utca uj építés, Kerékjártó Bálint Hajó-utca utca uj építés, Komoróczy Ferenc nyugoti sor utca uj építés, Kerékjártó István Csap-u. utca és udvari uj építés, Kozma Péter Szegletes-u. utca uj építés, Krémer Jakab Kisuj-u. Komlósy Lajos Csillag u. utca uj építés, Kiss Gyula Szarvas t. udvari építkezés, Liptai József udvari uj építés, Lengyel Lajos Piacz-utca fenyképzési műterem, Molnár József Vendég u. udvari uj építés, Major János Kut u. utca uj építés, Molnár István Kut u. udvari uj építés, Matolcsi István Berek u. utca uj építés, Nagy Márton Szarvas t. udvari uj építés, Nemes Antal Cser u. udvari uj építés.

Ötvös József utca uj építés, Osváth Ferenc Késes u. udvari uj építés, Prém Ferenc Árok utca és udvari uj építés, Pappler Ferenc Miklós u. utca uj építés, Prüstel Edéné Kis Várud u. utca és udvari uj építés, Pongrácz Géza N. Csapó u. udvari uj építés, Pongrácz Átalakítás, Rápoiti Sándor Ispótyai s. udvari uj építés, Rastovszky Máttyás Mátyai u. udvari uj építés, Révész Mihály Csillag u. udv. uj építés, Somogyi Zoltán N. Hatvan u. utca uj építés, Stáhl Ede Rózsa tér utca uj építés, Szabó Mihály udvari uj építés, Szliuk István Bárány u. utca uj építés, Szent István János Szent Anna u. udvari uj építés, Schneer Sámuel Hatvan u. udvari uj építés, Stern testvérek Hatvan u. udvari uj építés, Szabó József Kis Csapó u. udvari uj építés, Szabó Lajosné Czigléd u. udvari uj építés, Scheger János Homokkert sor udvari uj építés, Török Ferenc Árok u. utca és udvari uj építés, Ujvári Sándor Bundi u. utca uj építés, Vida Bálint utca uj építés. — A múlt év folyamán 50 utca és 80 udvari lakóház építésére adott engedélyt a tanács s ezen építkezések közül több, köztük a dr. Tihanyi-féle emelet s bérház az idén készült el s adatik át rendelkezésének. — Szóval öröndetes tények vannak arra nézve, hogy a királyi tábla és a vasuti biztetőség személyzetét eléggő számú lakás várja.

— **Alapos oktatás és német nyelv-levélezés-és szepirászatban.** Középtanodai tanulóknak, ugyszintén kereskedésekben nagy iparosoknál alkalmazottak a német nyelv-levélezés-és szepirászatban jutányos ármelet nálam a pos oktatásban részesülhetnek. Értekezési május hó 8-ig naponta d. e. 10—12 ig, Sat. Anna utca 2536 s. a. Lippe Armia, oklavel tanító.

— **A hivatalnokok érdekében.** Előfordulván olyan esetek, hogy a nyolcezzáz forintnál kisebb fizetésű élvező hivatalnokok járandóságaira bírói letitást jegyeztek elő oly módon, hogy a levonás akkor eszközöltésék, ha az illető magasabb fizetéssel egybekötött állást nyer, a pénzügyminiszter ezt az eljárását 1881. XL. t. cz. 54. §-ba ütököznek nyilváníttotta, s az összes pénzügyi hatóságokhoz intézett rendeletben meghagyja, hogy a midőn a nyolcezzáz forintnál kisebb fizetésű tisztviselő járandóságainak egyharmadára rendelkezni el végrehajtást, illetőleg adnak ki letitási rendelményt, a fogantatás végett megkeresett pénzügyi hatóságok ne vegyék azt előjegyzésbe ama bekövetkezhető eshetőségig, a mikor a végrehajtást szenvedő magasabb fizetésű állásba jut, hanem a végzőt az illető bíróságnak — mint alap hiányában fogantatosíthatlant, — küldjék vissza.

— **Elszánt ugrás.** Ritka hideggyélrel és bátorsággal szabadult meg Zichy Miczi grófnő, gróf Zichy Ernőnek egyetlen leánya, a halálos veszedelemből. A grófné a Ferendia-kastélyból, pompás négy csikóval a bánlaki kastélyba hajtott, a mely vagy három órajárásra van a Ferendia kastélytól. A kocsiiban, melyet a négy tüzes ló gyors vágásban vitt előre, a grófnőn kívül komornája ült s egy kocsis. Félóránnyira a bánlaki kastélytól, mikor a kocsi éppen egy nyolcz öl magas tölé tésen haladt, az első lovak hámtája eltört, mire az ostorhegyes és a gyeplos megvadultak s örült száguldozással vitték a kocsiat a keskeny, meredek tölé tésen. A grófnő teljes erővel a gyeplobe kapaszkodott, hogy a megvadult lovakat megfékezze, s ez talán sikerül is neki, de szerencsétlenségére ebben a pillanatban elszakadt a gyeplo. A catastropha most már kikerülhetetlen volt. A lovak örült sebességgel vágáltak, a kocsi a keskeny tölé tésen valóságos boszorkánytáncot járt. Abban a pillanatban, mikor a kocsi megbillent, a grófkisasszony egy elszánt ugrással kinertett a vágató kocsiból, a mely a következő pillanatban lezuhant a mélységbe. Zichy grófnő talpra agrott, — nem volt semmi baja. A kocsi a mélyben egy fához ütődött s összezuódott. Az első lovak elszabadultak, a komorna és a kocsis pedig ájultan feküdtek néhány lépésnyire a kocsitól. A grófnő nagy sokára életre keltette az ájultakat, kiknek nagyobb bajuk nem esett; azután az össze-tört kocsival a bánlaki kastélyba hajtott. Az elszabadult lovakat valahol a harmadik község táján fogták el.

— **Értesítés.** A debreczeni daleylet elnöksége, a f. évi mározus hó 2-án tartott választmányi ülés határozatából kifolyólag két dolgra kívánja felhívni a daleylet n. é. pártoló közönségének figyelmét, nem tartván elegendőnek azt, hogy ezen ujabb határozatait csak hírlapilag közölje. A) Az ujabb időkben megtartott daleyteken mindig tapasztalható volt már az, hogy ez estélyek túltömöttsége miatt az egylet pártoló tagjai nem részesülhettek elég kényelemben s azok közül némelyeket ez a körülmény otthon maradásra is kényszerít. E túltömöttségnek egyik oka azon öröndetes tény, hogy ez idő szert dalárdánk oly szeretetnek és pártolásnak örvend, a mely — joggal elmondhatjuk — pártatlanul áll a hazai dalárdák történetében, de a másik oka az, hogy városunkban alig van olyan helyiség, mely daleyteket tartására alkalmas lenne s így bármennyire jól esik egyletünknek azon kitüntető pártfogás, melyben a közönség részleteti, de mégis számolnunk kell a viszonyokkal s így az ezen daleyteken való résztvehetést meg kellett szorítanunk. Sietünk kijelenteni, hogy ezen megszorítások a z alapító és pártoló tagok jogait egyáltalában nem érintik, mert azok — mint eddig — ugy

ezután is saját személyükön kívül családjaiknak még két tagját hozhatják magukkal, sőt azonfölül, a mennyiben a családnak több tagja is óhajt az estélyeken megjelenni, a z okért az ennel J frtban megállapított belépti díjnak fele lesz fizetendő. Ismételve hangsúlyozzuk, hogy a debreczeni daleylet a maga daleyteit úgy tekinti, mint némi viszonzásáért az alapító és pártoló tagok szívélyes ragaszkodásának s épen azért, hogy ezeknek az estélyeken nagyobb kényelmet biztosítsion, elhatározta, miszerint mindazok, kik nem alapító, vagy pártoló tagok, személyenként 1 frt belépti díjat fizessenek. Minden egyes daleytele adatk ki ezenfelül — azok részére kik nem alapító és nem pártoló — családjegyek is, 3 személyre 2 frt-jával. B) Másik dolog, a mire a t. czim figyelmét felhívni bátorokdunk — követező: Midőn a volt karnagy egyletünk kebeléből kilépett, aggodalom fogott el bennünket, hogy hol vesznék már most olyan karnagyot, ki egyletünket képes lesz vezetni a haladásnak az n utján, melyen dalárdánk eddig is kitünt és sok dicsőséget aratott. A véletlen hozta ugy magával, hogy Tombor Aladár urat megismertük. Az ő zenei képzettségéről oly sok dicsőretest hallottunk, hogy végre is elhatároztuk felkérni őt a karnagy állás elfogadására. És várakozásunkban nem csalódtunk, mert benne egy oly kitünő ifju erőt nyrttunk meg, a ki semmi tekintetben sem áll hatrább elődjénél s mint ilyen, méltó szeretetünkre és becsülésünkre. Tombor Aladár ur színház karmester volt; debreczeni születésű, tősgyökerez magyar ember. Az az állás, mit eddig a színháznál elfoglalt, nem nyujthatt neki elég tért arra, hogy tehetségét, képességét tovább fejlessze s kivált mitután azon ritka szerencsére érte, hogy két zeneszerzeményét a világ legelső kiadó czéggje, a párizsi Choudanecz kiadóháza elfogadta elhatározta, hogy a szini pályától megválk s végleg városunkban telepedik meg, hogy idejét teljesen a zene tudományának szentelhesse. De hogy magának tisztességes megélhetést biztosítsion kéz zeneírókat is adni, és pedig a zenének bármely ágazatából szerény díjazásért s épen ez azon körülmény, a melyre a t. pártoló és alapító tagokfigyelmét felhívni bátrak vagyunk. Méltóztassanak nevezett karmesterünket, saját körükben, olyan szőlőknek, kik gyermekeiket a zenére taníttatni óhajtják, a legmegegebben ajánlani, mint a kinek ugy képessége mint tanítási és társalgási modora, égeránt garantiát nyujt a teljes sikerre. Ez iránti ajánlatok akár Tombor Aladár karnagy urhoz; akár a daleylet elnökségénél megtehetők. Kelt a debreczeni daleylet választmányának 1890. évi mározus 2-án tartott üléséből. Márk Endre egyleti elnök, Krasznai Ferenc egyleti jegyző.

— **Az ügyvédek és ügyvédjelöltek száma** Magyarországon. A bejegyzett ügyvédek száma 1875. óta következő hullámozást mutatja a statisztikai és nemzetgazdasági évkönyv szerint:

Év	Ügyvéd-k	Ügyvédjelöltek
1875. év végén:	4245	1603
1876. " "	4436	1758
1877. " "	4602	1772
1878. " "	4618	1775
1879. " "	4628	1733
1880. " "	4619	1760
1881. " "	4604	1728
18-2. " "	4574	1697
1883. " "	4505	1720
1884. " "	4447	1668
1885. " "	4385	1590
1886. " "	4358	1534
1887. " "	4377	1527
1888. " "	4395	—

Ausztriában az ügyvédek száma 2910, Németországban 5123, Franciaországban 4284 volt az utolsó kimutatás szerint

A debreczeni ipar- és kereskedelmi bank havi forgalma.

— 1890. aprilis hó. —

Bevétel: Pénzkészlet márti. 30-ról 34827 frt. 20 kr. leszámitolt váltókra után 208877 frt 99 kr. leszámitolt előlegek 4225 frt. — kr. kötvények 15 frt. kamat 5492 frt 35 könyvbeleték 42368 frt 93 kr. szelvény 118 frt 64 kr. ércpénz eladás 653 frt 76 kr. értékpapir eladás 947 frt 73 kr. folyó számla 217557 frt. 41 fr. előleg bélyeg 12 frt 45 kr. jutalék 86 frt. — kr. hájzóve-delem 20 frt 83 kr. nyomtatvány 8 frt — kr.; — kötvény 15 frt. — összeszeg 515211 frt 29 kr.

Kiadás: Tiszti fizetésre 643 forint 35 krajczár. Leszámitolt váltókra 235602 forint 73 krajczár. Leszámitolt előlegekre 2836 frt. — Üzleti költségekre 213 frt, 49 kr. — Kamatra 224 frt 78 kr. Könyvbetét visszafizetve 71697 frt, 26 kr. Szelvény vásárlásra 1033 forint 74 kr. Ércpénz vásárlásra 4973 frt 87 kr. Érték papir vásárlásra 4252 frt 97 kr. Folyó számlára 184738 frt — kr. Előleg bélyegre 19 frt 55 kr. Hájzóve-delemre 12 frt, 40 kr. Nyomatványra 13 frt 75 kr. Osztalékra 1299 frt Adóra — frt — kr. Perköltségre — forint — kr. Kötvényre — frt. Pénzkészlet 1890. május 1 re 76510 frt 40 krajczár. Összeszeg 515211 frt 29 kr.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.

BUDAPEST. (Érk. d. u. fél 3 óra-kor.) E pillanatig a főváros nyugalmát a munkások nem zavarták meg. A gyárak, ipartelepek munkásai most kezdenek tömegesen felvonulni, százával, ezrével, de bekés rendben. Az utcák rendkívül élénk, zajos képet nyujtanak. — Sokan aggódnak, hogy az óriási tüntetés később zavargássá fog elfajulni. A munkások vezetői azonban igérték, hogy nekik nincs szándékuk a rendet megzavarni s a vagyont megtámadni. A rendfenntartására a legszélesebb körű rendőri és katonai intézkedések vannak megtevére s így reményelhető, hogy nagyobb baj nélkül fog elmúlni május 1-je. (E távirat szerint tehát alaplatan a ma délelőtt szétliten terjesztett hír, mintha Budapestben már az este véres összeütkezések történtek volna.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: Vértési Arnold. Főmunkatárs: Kerecsag Vilmos.

Kardos Lászlónál

kaphatók biztos színű női ruha zefirek olcsótól a legfinomabbig.

Surah és gyapju ablak függönyök pártatlan szép kiállításban valódi

Jaeger gyapju flu-öltönyök, mosható, rendkívüli tartós és igen formás tavaszi és nyári használatra.

Bosznay J. és Társa

Debreczen, Czigléd-utca.

A raktárunkon lévő Legujabb bel és külföldi — jó mosó — Női ruha zefireket tulságos nagy mennyiségök miatt a mai naptól kezdve gyári áron árusítjuk el.

SZABÓ LAJOS FIAI

özég DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

A tavaszi idényre raktárra érkeztek:

NŐI RUHASZÖVETEK, hozzávaló legujabb zsinórdíszel. Nyári mosó kelmék: Cretonok, Indish-Foulard es Zephirek.

Nadrág szövetek. Napernyők és esernyők. Férfi Chiffon ingek.

SZÖNYEGEK, ÁGYTERITŐK, Papanok,

Női és gyermek harisnyák. Szines és fekete selyemkendők.

Nagyválaszték: gyászszövetekben.

Minden dohánytösdében és diszárú-üzletben.

A legjobb szivarka-papír a valódi

LE HOUBLON

TRADE MARK
GAWLEY és HENRY-TOL
PARISBAN
1890. KI PÁRISI VIÁGKÁLLITÁS EZÜST-ÉREM.

Főraktár: KANTZ OTTÓ és társai BÉCSBEN.

Kapható Debreczenben: Baum Miksánál.

**Mödlingi
CZÍPŐGYÁR**

Legelőcsőbb bevásárlási forrás!
Legnagyobb választék mindennemű
szőpő árúknban
nők, férfiak és gyermekek
résztéve.

A legdivatosabb alakban, legjobb
anyag és legelőcsőbb árak.

A gyári árak gyártmányunknál, tud-
valevőleg a talpa be vannak vésvé.

Raktárom: N-várad-utca 2130.

Miskolczy-féle ház, a megyeház mellett.

Javitások jutányos arban elfo-
gadtatnak.

2881.
1890.

Árverési hirdetemény.

Debreczen szab. kir. város tanácsa
résztéve közli, hogy a város
tulajdonát képező Sziki gyakori 388
hold szántó és kaszáló föld az italmé-
részi jognak is gyakorolhatása mellett;
továbbá: a Komlós kerti 26. nyilas
és 4 □ öl föld, melyhez tartozik még
azon 1 hold és 1017 □ öl föld terület is
mely ezelőtt szováti utrészt képezett;
végre az 5 nyilas Dóka föld; és
az Oláh háznak 26 1/2 hold ondódi földé
a rajta levő épületekkel együtt, a város-
ház nagytanácsstermében f. 1890. évi
május hó 14-ik napján d. e. 10 órakor
tartandó nyilvános árverésen, f. 1890.
évi okt. 1-től hat egymástáni évre, a
városi számvevő hivatalnál megtekinthető
feltételek mellett, haszonbérbe fognak
adattni.

Miről az árverési óhajtok azzal ér-
tesítettek, hogy a feltételekben látható
kikiáltási árak 10%-át bánat pénzül az
árverelő bizottság kezéhez készpénzben
letenni tartoznak.

Debreczen, 1890. April 24.

VÁROSI TANÁCS.

120.

449. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom
készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

és az 1887. Aprilis 18-án Budapesten tar-
ott általános magyar malomgyűlésen megál-
apított s 1887. évi június 1 én életbe lép-
eladási, fizetési és szállítási módzatokra
vonatkozó egyezmények szerint.

	100 kő
1. Asztali dara nagyszemű	17.-
2. Szinte középszemű	16.-
3. Királyliszt	16.-
4. Lángliszt	15.60
5. Montliszt	15.40
6. Zsemlyeliszt 1-ső rendű	15.-
7. " 2-od rendű	14.60
8. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	14.40
9. " 2-od " "	14.20
10. Közép kenyérliszt 1-ső " "	13.80
11. " 2-od " "	13.40
12. 3/4 Barna " 1-ső " "	12.80
13. 3/4 " " 2-od. á 70 kgr.	11.20
14. Lábliszt " " á 70 kgr.	9.40
15. Verec liszt " " á 50 kgr.	—
16. Finom korpa zsákkal á 50 kgr.	4.60
17. Durva korpa zsákkal á 50 kgr.	4.20

A finom és durva korpa arábó eddi
egedélyezett 5%-től engedmény a fennem
lírt egyezmény folytán szintén beszűntet-
tetett.

Debreczen, 1890. April 13.

Kiadó lakás.

A Nagy-csapó utcza 391. számú
Szikszay-ház
két utcza, három udvari szo-
bával, konyha, kamara, udvar,
kert, pincze stb.
azonnal kiadó.

**Iroda-helyiség
változtatás.**

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönsé-
get, hogy irodánkat f. é. május hó 1-jével
Czegléd-utca 2156 sz.
Simonffy Imre-féle házba, I. emelet, (be-
járat a Batthyány-utczáról) helyeztük át.

**A „THE GRESHAM“
életbiztosító-társaság főügynöksége.**

Hirdetés.
Ezennel értesítjük tisztelt vevőinket
hogy jövő hó Május 1-től kezdve a
Coacksnak (Pirszén) ára métermázsánként
20 krral fellebb emeltetett.

Légszeszgyár igazgatósága.

Dr. Borbély Imre
med. universalis fogorvos
Debreczen, piacz-utca 1711. sz.

Rendel d. e. 9-12 } óráig.
d. u. 3-5 }
Előírása után készült fogpora, száj-
vize, fogkefeje kapható helyben az
összes gyógyszerárakban. Szent-Királyi
és Kalenda diszmű és Beke László női
divat üzletében.

Főraktár Muraközy gyógyszerár-
rában.

EGYEDÜLI FÜRDŐ,

mely biztosan kigyógyítja a csontszét, az
összezsugorodott tagokat, minden nemét
a köszvényes, csuzos bántalmak — és bármiféle
bőrbajokat; továbbá görvélkyör, sápkór, máj,
lép, vesé és belső daganatokat, s egyéb női
bajokra legkitűnőbb a jól berendezett

Konyári Sóstó-fürdő

(Biharmegyé-ben)
megnyittatik május 1-én.

Megkeresésekre körülményes felvilágo-
sítással, a gyógyvizek vegyelemzési kimuta-
tásával szolgál: u. p. Hoosszu-Pályi

Fáy Sándor,

tulajdonos.
Dánel András jó hírnevű vendéglős igen
jutányos ár mellett szolgáltat jó ízű ételeket
és italokat.

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.

Padlózatok számára:

Keil Alajos

Padlózat-fénymáz

Bécsből

mint legkitűnőbb mázólo-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó,
szép fényes és tartós, 1 nagy palack ára 1 fnt 35 kr.

1 kis " " " 68 "

Keil Alajos Bécsből

Viaszk-kenőcsét

mint legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szert kemény padló számára,

1 köcsög ára 60 kr.

legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda.

DEBRECZENBEN, a város háza épületében.
Megrendések olyan helyekről a hol raktárak nincsenek Alois Keil Wien
IV. Resselgasse 5. gyári raktárakban intézendők. Egy 5 kilós csomag
ára 6 fnt. o. é.

SCHLICK-féle

Gyár és irodák

VI., külső váci ut 1696/99. sz.

Vasöntőde és Gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Városi iroda és raktár:

VI. Podmaniczky-utca 14. szám.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű, számos első díjakkal kitüntetett:

SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekéit

és szabadalm. mélyítő ekéit,
mélyítő ekéit önzvetétkel, eredeti Schlick és Vidatsféle
egyvasu ekéit

talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit.

Schlick-féle szab. „HALADÁS“ sorbavetőgépeit.

Szörvavető gépek, többvasu ekékre alkalmazható
tengeri- és répi-űltető készülékek. — Készletben
vannak továbbá: gőz- és járgánycséplő készü-
letek, gabonatisztító rosták (Baker és Vidats
rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri mor-
zsolók és darálók, őrtömalmok és olajmalom be-
rendezések. — Eredeti amerikai kövekötő és ma-
rokrakó arató gépek és fűcsáló gépek.

Legjutányosabb árak.

Előnyös fizetési feltételek. Arjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve
Jegyzet. Van szerencsénk ezennel t. ez. üzletbarátaink becses tudomására
hozni, hogy noha a VI. Podmaniczky utca 14. sz. alatt lévő irodánk legnagyobb
részét a külső váci uton lévő gyártelepünkről helytűztük át, mindazonáltal ezen
irodai helyi-egységünkön t. üzletbarátaink kényelméért érdeklőben egy városi irodát
tartunk fenn, valamint hogy ugyanott építési cikkeknek és gazdasági gépeinkből
raktárt létesítettünk. Kiváló tisztelttel

A Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság igazgatósága.
Minta raktár Debreczenben: TRNKA FERENCZ urnál.

A legjobb cigaretta papir.

Nem üres reklám, hanem a tudomány legelőcsőbb sze-
mélyiségek által bebizonyult tény, hogy a

„Les dernières Cartouches“

cigaretta-papir, Braunstein Frères gyárából.
(Páris, 65. Boulevard Exelmans.)

A kereskedelemben előforduló különféle jobb cigaretta-
papirok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelemzés-
nek alávetettek, úgy Dr. Pohl, a bécsi vegytani egy-tem-
tanára, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegytani
állomás főnöke, újabb időben Dr. Soyka Hygieniai-tanár
által a prágai német egyetemen és mindezen összehasonlító
vegyel-mzések mindenkor azon eredményt adták, hogy a
BRAUNSTEIN FRÈRES cég cigarettapapírosa a leg-
finomabb és legjobb.

Valódi csak azon papir, melynek etikettje mellékelt
rajzhoz hasonló és BRAUNSTEIN FRÈRES cégét visel.
Ezen cég cigarettapapírjánál minden csomag annyi lapot
tartalmaz, a mennyi az etikettjén feljegyezve van.

A gyára
cég alatt Bécsben, I. k. Schottenring 25 sz.
raktárt tart cigarettapapírjai és cigaretták
hűvelői elárúsítására.

Braunstein Frères